Trešnjevka, 1976; Metro, 1977). Kolorit je gust i prigušen, prevladavaju sivi i smeđi tonovi, nostalgična atmosfera pustih prostora (Dvorište, 1979). Značajan je njegov opus crteža ugljenom (Ulica, 1959; Kukuruzi, 1966). Samostalno je izlagao u Zagrebu, Dubrovniku, Rovinju te Sarajevu i Grazu. Ilustrira književna djela i školske udžbenike.

LIT.: A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Rovinj 1965. – D. Dragojević, Vjekoslav Brešić i Ljubo Škrnjug (katalog), Graz 1968. – M. Peić, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1978. A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1986.

BREVIJAR, liturgijska knjiga Kat. crkve u kojoj su sabrani svi tekstovi (psalmi, himne, antifone, čitanja, responzoriji i versi) koje klerici mole u određene dane i sate u toku godine. Zove se još i časoslov. Počeci brevijara potječu još iz IV. st.; do X. st. svaka je pokrajina imala vlastite brevijare, a u XI. i XII. st. počinje ujednačivanje brevijara za cijelu Kat. crkvu. U Rimu je u XIII. st. sastavljen prvi brevijar u današnjemu obliku, a od Tridentskoga koncila pod nazivom Breviarium romanum postaje obvezan za cijelu Kat. crkvu. Pri zajedničkoj upotrebi u koru b. je razdijeljen u više specijaliziranih knjiga: Psalterij, Himnarij, Antifonarij, koje su redovito velikoga formata i svečano iluminirane. Kod nas je sačuvano relativno malo lat. rukopisnih brevijara; posebno se ističu → Brevijar MR 161 iz 1442. u Metropolitani u Zagrebu i → Brevijar D'Este iz XV. st. u zore iz života Sv. Pavla, (2) prizore iz života Sv. Petra i Andrije, (3) prizore Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu. Glag. brevijara, koji su i bogatije iluminirani, očuvalo se mnogo više: dva novljanska, četiri vrbnička, Beramski b. u NUK u Ljubljani (Ms. 161 i Ms. 1969), → Brevijar iz Huma u NSB u Zagrebu (R 4067) te niz drugih koji se danas čuvaju uglavnom u inozemnim knjižnicama.

LIT.: Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964.

BREVIJAR D'ESTE (B. Alfonsa I. i Ercolea d'Este), brevijar iz XVI. st., iz kojega se četiri izreska nalaze u Strossmayerovoj galeriji starih majstora u Zagrebu. Na njima su renesansne minijature koje prikazuju (1) pri-

> Oceana al firm feua femel fingeine urbi a merare com bac uflichtstruma.
>
> Cut numbs fort cleum maring chrue nestas qu'un deulir masme, sacono punt rechange portion pour me care opulor cache qui come creculo re gran pueb uter means pulpetions ofer uno flupetion que post conus cribe rea sim sel ses fame por note una cu se flamme ur rudoslay petit unigent an ecieta s

BREVIJAR iz XIII. st. Zagreb, Metropolitanska knjižnica

confirebit omif ling ang de la See Arcolae confessor du profe ad the mil pady pullips cut Land. Caplin Abr Orce facerdos magni quitteb it placuur do unent e ma unicmpe maundu fis of mo aliano non è innene fimilis Mi qui confernarer lege excelli umpho pour nour fins famul per bere celeftia comoda qui poro corde po cunt et perionet illi nimira win nos denocione oporter comuttere. or apud rom el pateunt adunem tenny fle prime file confessor sie de Aman en do? vor . Swlag. A paltos cine oclement tome cul toe qui du denon grans free amen bems more lapla decelo plitli l'illimo dignii cuminicolati oftendish mit famulum doag s qui bim Audolati putt wonder run munis decorally muraches tribue nobi go uver mino ripribus agelie ne mændigs libemur D. Confessor rege adversi accies ti ragni mitti rglam concellir le fuo modao I Hemed Robiliffinns fi quite naralibe ortus uelus lucifer ni colous entrur Bo mira Dollyin domi puente denufir ente amcho

mude his fineres oblechnood & fe ing Binens donnins les fini Phinran during the Fa Dudoce bono replet del firmulus firmpub dans fupu ne phas phibuit & Die go. alman en& reolaus may exillust le playra ornes tume fine varere urvis que una ex nobilititimis lice puince au tanbe tanto quondam famola runlabar quanto exploso firo rabanur accession in percans gri genube partitumi admitar redacta opidi mro incolif habi tatore. Tu aut domine Onfesso & micolaus noblis pro genie fi noblios morrbs ab wo puer ono lear domina muir dun na revelació ad filmi puch facerto cut line en ualde copacient thip afflictor pragestant utstem ab uv refatatio tube adduc muta plebiu generolitate referra parentes eius int minas potenti quanta bonouficencia a leviabant tanto liume pate attili celioto mag celetro qua trene dig nuano giam apperbant Rene ra eni cum con mmui locupleta n-mullin bonous Thoma milling of firme dignitans dispone modi mina uolunt-frommi frudio do micali felege umaentes celite Ault aula coua lecer mini machina oum refe folix oubita mycholas follempin

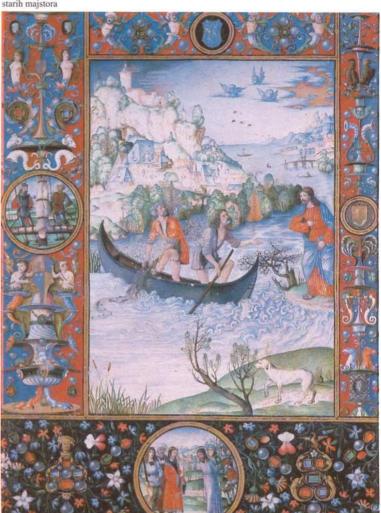

V. BREŚIC, Treśnjevka

iz života kralja Davida i (4) Sve svete na nebu. Minijature (1-3) uokvirene su sitnoslikarskim uresnim okvirom s medaljonima. Autor je Matteo da Milano koji je slikao na dvoru vojvode d'Este u Ferrari.

LIT.: V. Zlamalik, Strossmayerova galerija starih majstora Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb 1967, str. 88-95.

BREVLJAR IZ HUMA (NSB, R 4067), pergamenski kodeks iz poč. XV. st., vel. 32×19,5 cm, sa 183 lista, pisan u dva stupca hrv. uglatom glagoljicom, uvezan u drvene korice presvučene tamnosmeđom kožom sa slijepo utisnutim koncentričnim paralelogramima i s dvije kožnate kopče. Ima BREVIJAR D'ESTE, prizori iz života Sv. Petra i Andrije. Zagreb, Strossmayerova galerija starih majstora

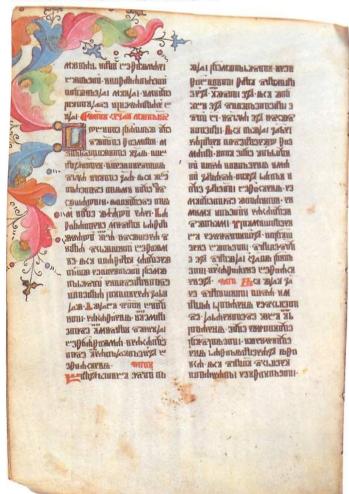
BREVIJAR IZ HUMA 122

BREZOVICA, dvorac

crtež Sv. Katarine; oba nedovršena. Sadrži i Proprium sanctorum (brevi-LIT.: I. Milčetić, Hrvatska glagoljska bibliografija, I, Zagreb 1911, str. 52-53.

BREVIJAR iz 1442. Zagreb, Metropolitanska knjižnica

mnogo inicijala, manjih i većih, izrađenih crvenom bojom ili u dvije boje, BREVIJAR IZ 1442, pergamenski kodeks, datiran 1442, na listu 12a iskićenih biljnim motivima, pleterom ili povijušama uzduž stupca. Na listu (Metropolitanska knjižnica Zagreb, MR 161), vel. 20.3×13.5 cm. 469 lis-145a perocrtež: Sv. Jeronim drži u ruci crkvu, na listu 170b također perotova, pisan u dva stupca hrv. glagoljskim ustavom. Bogato ukrašen brojnim inicijalima: crvenim, modrim, zlatom izrađenim; neki su u četvorouglastim jarski legendarij). Nastao vjerojatno u Istri; u XVI. st. nalazio se u Humu. okvirima a u nekima su minijaturne sličice. Oko pojedinih inicijala su vriježe koje na listovima 186b, 225b, 285b, 385b, 388b uokviruju stupac s dvije, a na listovima 322b i 401b s tri strane. Sadržava Koledar, Proprium de tempore i Proprium sanctorum pisane starosl. jezikom hrv. redakcije. Prema kasnije unesenim zapisima, duže se vrijeme nalazio u Bakru.

LIT.: I. Milčetić, Hrvatska glagoljska bibliografija, I, Zagreb 1919, str. 49-51.

BREYER, Lavoslav, slikar i fotograf (Križevci, 24. IV. 1865 – Zagreb, 1928). Školovao se u Mittweidenu (Saska) i Celovcu. Fotografski atelje otvorio je u Zagrebu 1892; od 1894 - 98. suradnik je u ateljeu »Mosinger und Breyer«. Nakon toga bavio se slikarstvom. U Parizu je kopirao djela starih majstora. Od 1901-04. opet vodi fotografski atelje u Zagrebu. Motive iz Španjolske, S Afrike i Venecije izlagao je u Zagrebu 1916. Crtao je vedute starih hrv. gradova.

LIT.: M. Schneider, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940 (katalog), Zagreb 1977, str. 50-51. - N. Grčević. Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1981.

BREZOVICA, zaselak JZ od Zagreba. Današnju baroknu župnu crkvu Uznesenja Marijina, s dva vitka cilindrična zvonika uz glavno pročelje, podignuli su grofovi Draškovići 1756. Iz istoga je doba barokna oprema unutrašnjosti crkve. Barokne zidne slike (iz 1776) nalaze se u crkvi i u kapeli kraj dvora. Od 1522. spominje se u Brezovici grad, koji drže Katarina Ivanović, Mrnjavčići (do 1663), nakon njih Zrinski, a od 1680. Draškovići. Oni su u XVIII. st. podignuli jednokatni barokni dvorac (tlocrt u obliku slova U) s dvije cilindrične kule na uglovima gl. pročelja i sa središnjim izbočenim rizalitom. Zidne slike iz 1776. u gl. dvorani dvorca prikazuju prizore iz bitaka sedmogodišnjega rata, u kojima je sudjelovao vlasnik dvorca Kazimir Drašković. Slike zanimljivo prikazuju onodobne vojne operacije, uniforme i nošnju.

LIT.: E. Laszowski, Hrvatske povijesne građevine, I, Zagreb, 1902, 25-30. Horvat - Matejčić - Prijatelj, Barok. - J. Meder, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992.

BREZOVLJANI GORNJI, selo kod Žabna, s neolitičkim naseljem jamsko--zemuničkoga tipa. U njemu je nađena mrljasta keramika slična slikanom posuđu, ali su ukrasi postignuti isključivo pečenjem i pokrivanjem površina u vrijeme pečenja. Zastupljena je i slikana keramika (slikanje je izvedeno crvenom bojom nakon pečenja). Naselje se datira na prijelazu iz srednjega u kasni neolitik.

LIT.: S. Dimitrijević, Neolit u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, u knjizi: Arheološka istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Zagreb 1978. S. Dim.